

Π. ΑΝΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ - Κ. ΣΑΠΟΥΝΤΖΗΣ

ΜΙΚΡΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΡΟΜΑΝΙ

όπως μιλιέται σήμερα από τον πληθυσμό των
Ελλήνων Ρομά που έχει εγκατασταθεί στον
Ασπρόπυργο Αττικής

ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ 2015

ΕΡΕΥΝΑ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Το Μικρό Λεξικό της Ρομανί που κρατάτε στα χέρια σας αποτελεί μια προσπάθεια να καταγραφεί ένας αριθμός λέξεων της γλώσσας των Ελλήνων Ρομά που έχουν εγκατασταθεί στην περιοχή του Ασπροπύργου.

Στα περιορισμένα χρονικά πλαίσια ενός ομώνυμου προγράμματος Πολιτιστικών Θεμάτων, υπήρξε συμμετοχή όλων των μαθητών της τάξης. Οι μη Ρομά μαθητές κατάρτισαν έναν κατάλογο με λέξεις που θα ήθελαν να γνωρίζουν στη ρομανί και οι Ρομά μαθητές, αντίστοιχα, προσπάθησαν να μεταφράσουν τις λέξεις αυτές.

Στην εξέλιξη του προγράμματος εμφανίστηκαν μια σειρά προβλημάτων, τα οποία προσπαθήσαμε να αντιμετωπίσουμε με τον προσφορότερο κάθε φορά τρόπο.

Το βασικότερο πρόβλημα ήταν αυτό της φθογγολογικής αποτύπωσης μιας άγραφης γλώσσας με τα γράμματα της ελληνικής που αντιμετώπιστηκε μάλλον αυθαίρετα.

Ιδιαίτερα, όσον αφορά το καταληκτικό –i στα θηλυκά που είναι θηλυκά και στη μετάφρασή τους στην ελληνική, ενώ στην αρχή επιλέξαμε το γιώτα, τελικά χρησιμοποιούμε το ήτα προς αποφυγή δημιουργίας ορθογραφικής σύγχυσης στους μαθητές μας και σε όσους άλλους μαθητές αποφασίσουν, για οποιοδήποτε λόγο, να το χρησιμοποιήσουν.

Δεύτερο πρόβλημα, το γεγονός ότι οι Ρομά μαθητές μας ως διπλά ημίγλωσσοι δεν γνωρίζουν αρκετά καλά ούτε την ελληνική, ούτε τη ρομανί, γεγονός προαπαιτούμενο για τη συγγραφή ενός λεξικού. Η βοήθεια των ενηλίκων, όποτε την είχαμε, δεν ξεκαθάριζε πάντοτε τα πράγματα.

Τρίτο πρόβλημα οι πολλαπλές –με μικροδιαφορές- εκδοχές για την ίδια λέξη, που μας ανάγκαζαν να αναζητάμε τη λέξη από ακόμη περισσότερα άτομα, ώσπου να υπήρχε μια ταύτιση από ικανό αριθμό ατόμων.

Ορισμένες φορές, ιδιαίτερα στην αρχή, καταφύγαμε για βοήθεια σε λεξικά της ρομανί που κυκλοφορούν, έντυπα ή στο διαδίκτυο, για να απογοητευτούμε αμέσως αφού οι διαφορές που συναντήσαμε ήταν παραπάνω από σημαντικές. Αυτό όμως μας βοήθησε στο να προσδιορίσουμε ακριβέστερα την εργασία μας, ως λεξικό της ρομανί όπως χρησιμοποιείται από τον συγκεκριμένο, τοπικό πληθυσμό.

Ο πληθυσμός μας πάλι, το δείγμα της έρευνας θα μπορούσαμε να πούμε, αποτελείται από δύο ομάδες που προσδιορίζονται ως μπατσόρια (η επικρατέστερη πληθυσμιακά)

και χοραχάι. Στην εύλογη ερώτηση « Τι είναι αυτό που διακρίνει τις δύο ομάδες;» λαμβάναμε σταθερά την πλήρως διευκρινιστική απάντηση «Αυτοί είναι μπατσόρια, εμείς είμαστε χοραχάι» και το αντίστροφο. Αναζητώντας τους όρους στη σχετική βιβλιογραφία εντοπίσαμε και μπορούμε να πούμε –όχι όμως με απόλυτη βεβαιότητα- ότι οι μεν χοραχάι προέρχονται από την επαγγελματική κάστα των καλαϊτζήδων (γανωματήδων), ενώ τα μπατσόρια προέρχονται από την κάστα των σιδεράδων, γεγονός που ως ένα βαθμό το επιβεβαιώνει και ο χαρακτηρισμός «γύφτοι» που τους αποδίδουν οι χοραχάι.

Στις λέξεις που δεν είναι κοινές και για τις δύο ομάδες επισημαίνουμε και την εκδοχή των χοραχάι (χορ.)

Τέλος, να αναφέρουμε ότι επειδή η ρομανί έχει μόνο αρσενικό και θηλυκό γένος (με αντίστοιχα άρθρα στην ονομαστική του ενικού τα **ο** και **η**, τα οποία όπου τα εξακριβώσαμε τα αναφέρουμε) οι ουδέτερες λέξεις της ελληνικής που έχουν ληφθεί ως δάνειο από τη ρομανί χρησιμοποιούνται σε ένα από τα δύο γένη της γλώσσας, συχνότερα στο αρσενικό με την κατάληξη του αρσενικού της ελληνικής (ο σκολείος, ο λεωφορείος).

Α ΜΕΡΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΣΤΗ ΡΟΜΑΝΙ

αγελάδα η γκουρουμνή
αγόρι ο μουρς, πληθ. ο μουρσά
αδερφή η πεν, πληθ. ο πενιά
αδερφός ο (μ)πραλ, πληθ. ο (μ)πράλα
αδύνατος σανό
αέρας μπαρμάλ και μπαρμπάλ
αίμα ρατ
ακούω ασουνάβα
αλεπού αλεπού
αλεύρι βαρό
άλλος γιαβέρ
άλογο ο γκρας, πληθ. ο γκραστά
άμμος τσικ
άνθρωπος μανούς, πληθ. μανούσα
άνοιξη άνοιξη
άντρας (τσιγγάνος) ο ρομ, πληθ. ο ρομά
άντρας (μη τσιγγάνος) ο μπαλαμό, ο μπαλαμέ
από πάνω οπράλ
απορρυπαντικό απορρυπαντικός και σπάνια ο κλιν, πληθ. κλίνια
αρακάς αρακάς
αράχνη αράχνη
αρνί ο μπρακό, πληθ. ο μπρακέ

άσπρο (χρώμα) παρνό
άσπρος, -η ο παρνό, η παρνή
αστέρι αστέρι
αστράγαλος αστράγαλος
αστραπή αστραπή
αστυνομικός ο ντισαμνό, πληθ. ο ντισαμνέ
(χορ. ο ασκέρι, πληθ. ο ασκέρια)
αυγό βαρό, πληθ, βαρέ (χορ. βαντρό, βαντρέ)
Αύγουστος Αύγουστος
αύριο αύριο
αυτί ο καν, πληθ. ο κανά
αυτιάς ο μπαρέ κανά
αχλάδι ο αμπρόλ, πληθ. ο αμπρολά
βάτραχος ο μπαμπακάκι
βήχας βήχας
βιβλιοθήκη βιβλιοθήκη
βράζω βρασταράβα
βραστός βραστός, πληθ. βραστά
βραχιόλι βραχιόλι (χορ. μπιζιλίκι, πληθ.
μπιζιλίκια)
βρομιάρης ο καντινό
βροχή μπιρσίμ
γάιδαρος χερ

γαλάζιο γαλάζιο
γαλοπούλα η γαλίτσα, πληθ. ο γαλίτσες
γάμος μπιάβ
γάμπα γάμπα
γαμπρός ο τζαμουτρό
γαργαλώ γαργαλισαράβα
γάτα η μάτσικα, πληθ. ο μάτσικες (χορ.
τσατσάη)
γδέρνω ουζαράβα
γέλιο ασαπέ
γελώ ασάβα
γεμάτος περντό
γεμίζω περάβα
γερός ζουρανό
γέρος πουρό
γιαγιά μπάμπω
γίδα μπουσνή
γιλέκο γιλέκο
γιος μο τσαβό
γκρεμίζω περαβάβα
γκρινιάζω γκρινιάζαβα
γλιστρώ γλιστρίζαβα
γλώσσα γλώσσα

γόνατο γόνατο
γουρούνι γουρούνι
γυμνός ναγκό
γυναίκα (τσιγγάνα) ρομνή
γυναίκα (μη τσιγγάνα) μπαλαμή
δαμάσκηνο ο δαμάσκηνος
δαχτυλίδι αγκουστί
δάχτυλο δάχτυλο
δέκα δέκα
Δεκέμβριος Δεκέμβριος
δελφίνι δελφίνι
δέντρο δέντρο
δίνω ντάβα
δόντι ο νταν, πληθ. ο ντανά και ο ντάνια
δρόμος ντρομ
δύο ντούι
εκκλησία καγκερή
ένα γιεκ
εννιά εννιά
έξι σιοβ
εσώρουχο αντρικό σλιπάκι, μποξεράκι
εσώρουχο γυναικείο η σοστέν
έτος μπρες, πληθ. μπρεσά

εφτά εφτά
ζώνη ζώνη
ήλιος καμ
ημέρα μέρα
θάλασσα ντεριάβ, πληθ. ντεριάβα
θεία η μπίμπη
θείος ο κακ, αλλά και ο κάκος
θεός ο ντεβέλ
θυμώνω χολιάζαβα
Ιανουάριος Ιανουάριος
Ιούλιος Ιούλιος
Ιούνιος Ιούνιος
καβούρι καβούρι
κακός γκεραλό
καλαμάρι καλαμάρι
καλοκαίρι καλοκαίρι
καλός λατσό
κάλτσα κάλτσα (χορ. τσοράπι, πληθ.
τσοράπια)
καναπές καναπές
κανάτα η πιρή, πληθ. ο πιριά
καπέλο καπέλο
καρέκλα καρέκλα

κάρο ο κάρο, πληθ. ο κάρε
καρπός καρπός
καρπούζι καρπούζι
καρχαρίας καρχαρίας (χαρχαρίας)
κατσαρόλα η κακάβ(η), πληθ. ο κακάβια
(χορ. τέντζερε)
κατσίκι μπουσνί
κεράσι κεράσι
κεφάλι ο σορό, πληθ. ο σορέ
κίτρινο κίτρινο
κλέφτης τσορνό
κοιλιά περ, πληθ. περά
κόκκινο λολό
κολοκύθι ντουντούμ(ι), πληθ. ντουντουμά
κόνιδα λικ(χ)
κορδόνια κορδόνια
κορίτσι η τσάι, πληθ. ο τσαγιά
κορόμηλο ο κορόμπηλος
κοστούμι κοστούμι
κότα η καγνή, πληθ. ο καγνιά
κουβάς (γ)κουβάς
κουβέρτα κουβέρτα
κουζίνα (γ)κουζίνα

κουμπί κουμπί
κουνέλι κουνέλι
κουνούπι κουνούπι
κουνουπίδι κουνουπίδι
κούπα κούπα
κουρτίνα κουρτίνα
κουτάλι ο ρόι, πληθ. ο ροιά (και ρογιά)
κρασί μολ
κρέας μας, πληθ. ο μασά
κρεβάτι κρεβάτι
κρεμμύδι η πουρούμ, πληθ. ο πουρουμά
λαιμός κουρλό
λάμπα λάμπα
λάσπη τσικ (όπως και άμμος)
λασπωμένος τσικαλό
λάχανο η μάπα, πληθ. ο μάπε(ς)
λεφτά λοβέ και λουβέ
λουκάνικο λουκάνικο(ς)
λύκος ο ρουβ, θηλ. η ρουβνή
μαγειρεύω κεράβα φαΐς
Μάιος Μάιος
μακαρόνια μακαρόνια
μαλλί μπαλ, πληθ. μπαλά

μανέστρα μανέστρα
μανίκι μανίκι
μαντήλα η σαμιά
Μάρτιος Μάρτιος
μάτι η γιακ, πληθ. ο γιακχά
μαύρο (χρώμα) καλό
μαύρος, μαύρη (άνθρωπος) ο καλιαρντό, η
καλιαρντή
μαχαίρι η τσουρί, πληθ. ο τσουριά
μεθαύριο μεθαύριο
μεθυσμένος ματό
μέλισσα η μπουρουλή, πληθ. ο μπουρουλιά
μελιτζάνα μελιτζάνα
μέρα μέρα
μεσημέρι μεσημέρι
μήλο πάμπαϊ
μήνας μήνας
μητέρα η ντάη πληθ. ο ντία (κλητική ενικού
ντάγιο)
μικρός τικνό (τιγνό)
μοβ μοβ
μουγκός ο λαλορό, θηλ. η λαλορή
μουλάρι χερ (χορ. τσόρι, πληθ. τσόρις)

μούρο μούρο
μπανάνα μπανάνα
μπλε μπλε
μπλούζα μπλούζα
μούτι μούτι
μπουφάν μπουφάν
μυαλό η γκουντί
μύγα η μακ, πληθ. ο μακιά
μυρμήγκι μυρμήγκι (χορ. κεμέ, πληθ. κεμές)
μύτη νακ και η ρουτουνή, πληθ. ο ρουτουνιά
νερό πάνι
Νοέμβριος Νοέμβριος
ντομάτα ντομάτα
νύφη η μπορή
νύχι νάι, πληθ. ναϊά
νύχτα νύχτα
ξημέρωμα ξημέρωμα
ξίδι σουτ
ξύλο (αντικείμενο) κας, πληθ. καστά
ογδόντα ογδόντα
Οκτώβριος Οκτώβριος
ολόκληρος σαρό
όλος σαρό

ομίχλη ομίχλη
ουρανός ντεβέλ
οχτώ οχτώ
παιδί (αγόρι) τσαβό
παιδί (κορίτσι) τσάι
παιδί (μη τσιγγάνος) ο ρακλό, θηλ. η ρακλή
παλιός πουρανό
παλτό παλτό
παντελόφι παντελόφι
παντόφλα παντόφλα
πάνω οπρέ, από πάνω οπράλ
παξιμάδι παξιμάδι
παπούτσι τираχ, πληθ. τираχά
παππούς πάπου
παράθυρο παράθυρο
πατέρας ο νταντ (κλητική ενικού ντάντε)
πατούσα πατούσα
πεθαμένος ο μουλό, πληθ. ο μουλέ
πενήντα πενήντα
πέντε πατζ
πεπόνι πεπόνι
πέτρα μπαρ, πληθ. μπαρά
πιάτο πιάτο (χορ. τσαρό, πληθ. τσαρέ)

πίνω πιέλα
πιπεριά πιπεριά
πιρούνι πιρούνι
πίσω παλάλ
πλάτη ντομό
πλυντήριο πλυντήριο
πνευμόνι μπουκό
πόδι πιντρό πληθ. πιντρέ (αλλά και πιρό, πιρέ)
πολύ μπουτ
πόνος ντουκ, πληθ. ντουκά
πόρτα πόρτα
πορτοφόλι πορτοφόλι
ποτάμι λεν
ποτήριο ποτήριο
πουκάμισο γκάτ, πληθ. γκατά
πουλί ο τσιρικλό, πληθ. ο τσιρικλέ
πράσινο πράσινο
πρόβατο ο μπρακό, πληθ. ο μπρακέ
πρόσωπο μούι (αλλά και μούι = στόμα)
πρωί πρωί
πυρετός πυρετός
ρεβίθια ρεβίθια
ρούχα σέα και τσάλαβα

ρύζι ρύζι
σακάκι σακάκι
σαπούνι σαπούνι
σαράντα σαράντα
σαύρα σαύρα
σβέρκος ντουμό, πληθ. ντουμέ
σεντόνι σεντόνι
Σεπτέμβριος Σεπτέμβριος
σκαθάρι σκαθάρι
σκαντζόχοιρος η κατζούρα, πληθ. ο
καντζούρες
σκόρδο η σιρ, πληθ. ο σιρά
σκουλαρίκι η τσινί, πληθ. ο τσινιά
σκουλήκι σκουλήκι (χορ. κερμό, πληθ. κερμέ)
σκούπα η σουλαμνή, πληθ. ο σουλαμνιά
σκύλος ο ροκονό, πληθ. ο ροκονέ (χορ.
τσουκέλ, πληθ. τσουκέλα και τζουκέλ,
τζουκέλα)
σόμπα σόμπα
σπίτι ο κερ, πληθ. ο κερά
σταφύλι η ντράκ, πληθ. ο ντρακά
στόμα μούι (αλλά και μούι = πρόσωπο)
σύννεφο σύννεφο

σφουγγάρι σφουγγάρι
σφουγγαρίστρα σφουγγαρίστρα
ταύρος γκουρούβ
ταψί η ταψία, πληθ. ο ταψίες
τέσσερα σταρ
τηγανητός τηγανιτός
τηγάνι η τάβα, πληθ. ο τάβες
τηγανίζω τηγανισαράβα
τηλεόραση τηλεόραση
τράγος ο μπουσνό
τραπέζι τραπέζι
τρελός ντιλό
τρία τριν
τριάντα τριάντα
τσάντα τσάντα
τσέπη η κισή, πληθ. ο κισιά
τσουβάλι ράβαλο
τυρί κεράλ (κιράλ)
τυχερός ο παχταλό, πληθ. ο παχταλέ
υπομονή υπομονή
φαγητό φαΐς, πληθ. φαϊτά (χορ. χαμπέ, πληθ.
χαμπέδες και χαμπίματα)
φακές φακές

φανελάκι φανελάκι, ραντάκι
φάντασμα τζουχανό
φασόλια φασόλια
Φεβρουάριος Φεβρουάριος
φεγγάρι φεγγάρι
φθινόπωρο φθινόπωρο(ς)
φίδι σαπ, πληθ. σαπά
φλέβα φλέβα
φλιτζάνι φλιτζάνι
φούστα φούστα
φρυγανιά φρυγανιά
φρύδι πχοβ
φτωχός τσορό
φωτιά γιαν
χείλος βους, πληθ. βουστά
χειμώνας (ι)βέντ
χελιδόνι ο χελιδόνι, πληθ. ο χελιδόνια
χελώνα η χελώνα, πληθ. ο χελώνες (χορ.
ζάμπα, πληθ. ζάμπες)
χέρι βασ, πληθ. βαστά
χιόνι βιβ
χοντρός τουλό
χόρτα τσαριά

χρήματα λοβέ και λουβέ
χταπόδι ο χταπόδι, πληθ. ο χταπόδια
χώμα η τσικ, πληθ. ο τσίκα
ψάρι ματσό, πληθ. ματσέ
ψείρα η τζουβ, πληθ. ο τζουβά
ψειριάρης, -α ο τζουβαλό, η τζουβαλή
ψηλός βουτσό
ψήνω πικάβα (πεκάβα)
ψυγείο ψυγείο
ψωμί ο μαρό, πληθ. ο μαρέ (χορ. ο μαντρό,
πληθ. ο μαντρέ)
ώμος πχικό

Β ΜΕΡΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΡΟΜΑΝΙ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

αγκουστί δαχτυλίδι
αμπρόλ αχλάδι
ασάβα γελώ
ασαπέ γέλιο
ασουνάβα ακούω
βαρό αλεύρι αλλά και αυγό (ομόηχο)
βας χέρι
βιβ χιόνι
βους χείλος, χείλι
βουτσό ψηλός
βρασαράβα βράζω
γαλίτσα γαλοπούλα
γαργαλισαράβα γαργαλώ
γιαβέρ άλλος
γιακ μάτι
γιαν φωτιά
γιεκ και εκ ένα
γκατ πουκάμισο
γκεραλό κακός
γκουντί μυαλό

γκουρούβ ταύρος
γκουρουμνή αγελάδα
γκρας άλογο
γκρινιάζαβα γκρινιάζω
γλιστρίζαβα γλιστρώ
δαμάσκηνος δαμάσκηνο
ζουρανό γερός
ιβέντ χειμώνας
καγκερή εκκλησία
καγνή κότα
κάκ(ος) θείος
κακάβ κατσαρόλα
καλό μαύρο
καλιαρντό μαύρος (για ανθρώπους)
καμ ήλιος
καν αυτί
καντινό βρομιάρης
κάρο κάρο, άμαξα
κας ξύλο
κατζούρα σκαντζόχοιρος

κεμέ μυρμήγκι (χοραχάι)
κερ σπίτι
κεράβα φαΐς μαγειρεύω
κεράλ τυρί
κερμό σκουλήκι (χορ.)
κισή τσέπη
κλιν απορρυπαντικό
κορόμπηλος κορόμηλο
κουρλό λαιμός
λαλορό μουγκός
λατσό καλός
λεν ποτάμι
λικ(χ) κόνιδα
λοβέ λεφτά, χρήματα
λουβέ λεφτά, χρήματα
λολό κόκκινο
μακ μύγα
μάπα λάχανο
μαρό ψωμί
μας κρέας

ματό μεθυσμένος
μάτσικα γάτα
ματσό ψάρι
μολ κρασί
μούι στόμα και πρόσωπο
μouρs αγόρι
μπαλ μαλλί
μπαμπακάκι βατράχι
μπάμπω γιαγιά
μπαρ πέτρα
μπαρό μεγάλος, σπουδαίος
μπαρμάλ αέρας
μπαρμπάλ αέρας
μπιάβ γάμος
μπιανάβα γεννώ
μπιζιλίκι βραχιόλι (χορ.)
μπίμπη θεία
μπιρσίμ βροχή
μπορή νύφη
μπουρουλή μέλισσα

μπουσνί κατσίκι, γίδα
μπουσνό τράγος
μπρακό αρνί, πρόβατο
μπρες έτος, χρόνος
ναγκό γυμνός
νάι νύχι
νακ μύτη
ντάβα δίνω
ντάι μάνα, μητέρα
νταν δόντι
ντάντ πατέρας
ντεβέλ θεός και ουρανός
ντεριάβ θάλασσα
ντιλό τρελός
ντισαμνό αστυνόμος
ντομό πλάτη
ντούι δύο
ντουκ πόνος
ντουμό σβέρκος
ντουντούμ κολοκύθι

ντρακ σταφύλι
ντρομ δρόμος
οπράλ από πάνω
οπρέ πάνω
ουζαράβα γδέρνω
παλάλ πίσω
παμπάι μήλο
πάνι νερό
πάπου παππούς
παρνό άσπρο
πατζ πέντε
παχταλό τυχερός
πεκάβα ψήνω
πεκό ψητός
πεν αδερφή
περ κοιλιά
περάβα γεμίζω
περαβάβα γκρεμίζω
περντό γεμάτος
πιέλα πίνω

πικάβα ψήνω
πικό ψητός
πιντρό πόδι
πιρή κανάτα
πουρανό παλιός
πουρή γριά
πουρό γέρος
πουρούμ κρεμμύδι
πραλ αδερφός
πχικό ώμος
πχοβ φρύδι
ράβαλο τσουβάλι
ρατ αίμα
ρόι κουτάλι
ροκονό σκύλος
ρομ άντρας (τσιγγάνος)
ρομνή γυναίκα (τσιγγάνα)
ρουβ λύκος
ρουτουνί μύτη
σαμία μαντήλα

σανό αδύνατος
σαπ φίδι
σαρό όλος
σέα ρούχα
σιοβ έξι
σιρ σκόρδο
σορό κεφάλι
σοστέν γυναικείο εσώρουχο, κιλότα
σουλαμνί σκούπα
σουτ ξίδι
σταρ τέσσερα
τάβα τηγάνι
ταψία ταψί
τζαμουτρό γαμπρός
τζουβ ψείρα
τζουβαλό ψειριάρης
τζουχανό φάντασμα
τηγανισαράβα τηγανίζω
τιγνό μικρός
τικνό μικρός

τιράχ παπούτσι
τουλό χοντρός
τριν τρία
τσαβό παιδί (αγόρι, τσιγγάνος)
τσάι παιδί (κορίτσι, τσιγγάνα)
τσάλαβα ρούχα
τσαριά χόρτα
τσικ χώμα, άμμος, λάσπη
τσινί σκουλαρίκι
τσιρικλό πουλί
τσοράπι κάλτσα (χορ.)
τσορνό κλέφτης
τσόρι μουλάρι (χορ.)
τσορό φτωχός
τσουρή μαχαίρι
φαϊς φαγητό
χαμπέ φαγητό (χορ.)
χερ γαϊδούρι

Στο χώρο αυτό, όπως και στο πρωτοσέλιδο, η αρχική σκέψη ήταν να τοποθετήσουμε τη γνωστή σημαία των Ρομά με το δεκαεξάκτινο τσάκρα (τροχό).

Επειδή όμως το μικρό αυτό λεξικό αναφέρεται συγκεκριμένα στους Έλληνες Ρομά της περιοχής του Ασπρόπυργου Αττικής και επειδή στις δυο δεκαετίες που ο δεύτερος των «συγγραφέων» περιδιαβαίνει τους καταυλισμούς τους βλέπει στις κατοικίες τους -κτιστά σπίτια ή παράγκες- μόνο ελληνικές σημαίες, ενώ δεν έχει δει ούτε μία φορά τη γνωστή ως σημαία των Ρομά, θεωρούμε ότι δεν έχουμε το δικαίωμα να τους προσδιορίσουμε με ένα σύμβολο που οι ίδιοι δεν χρησιμοποιούν για να αυτοπροσδιοριστούν.